

terreny que trepitja i ser perfectament conscient de la proverbial lleugeresa del gust del públic vienès. Així, ni que sigui incapaç de fer concessions, almenys conserva prou realisme per mantenir-se dintre dels límits d'un estil moderat, que no sobti l'auditori. Ell mateix explica la seva actitud en un altre passatge de la carta que hem citat, en el qual, sorprenentment, ens mostra una inesperada vocació teòrica: *"Per tenir èxit s'ha d'escriure coses tan comprensibles que qualsevol pugui cantar-les de seguida; o bé tan incomprensibles que agradin precisament perquè cap criatura raonable no pot comprendre-les. No era d'això del que volia parlar-vos, però m'agradaria molt escriure un llibre, una petita crítica musical amb exemples... Però no pas amb el meu nom"*.

Mozart escriu el seu *Concert en La major* durant l'estiu o el començament de la tardor de 1782. En qualsevol cas, sembla que el 19 d'octubre estava acabat. L'obra no és a l'alçada d'altres composicions de la mateixa època, com la genial *Serenata en do menor*, K. 388, o com el primer dels *Quartets* dedicats a Haydn (K. 387), que va deixar llest abans d'acabar l'any. Però Mozart, encara que rebaixi el llistó del seu talent, encara que s'adapti a un estil més accessible que el que conrearia en cas de deixar-se portar pel seu instint, és sempre Mozart, i escriu tres concerts deliciosos que es beneficien, això sí, d'una naturalitat absoluta; ja que el salzburguès, en no arribar al límit de les seves capacitats, es deixa portar amb una completa llibertat per la facilitat *cantabile* de la seva inspiració melòdica, a la qual renunciarà manifestament en obres com els *Quartets* Haydn, en els quals practica un estil més elaborat contrapuntísticament, que tot i essent més transcendent i modern, també és d'alguna manera menys fidel a la natura que li és pròpia.

El concert s'inicia amb un motiu prototípicament mozartià, en la seva "indolència graciosa i malenconiosa" i en la seva "dolçor entendridora" –per dir-ho amb les paraules exactes de Girdlestone–, que sobretot vénen donades per l'expressivitat, lleument lassa, de la caiguda per graus conjunts en ritmes llombards del segon compàs i per la inquieta escala sincopada descendent que segueix. Després d'un passatge rítmic –força convencional, de brillantor gairebé humorística– que fineix en una cadència sobre la dominant, els violins exposen a la octava l'encisador segon tema, amb el seu aire de marxa estilitzada i la seva graciosa inversió agògica dels accents; tot això, adobat pels

elegants sospirs de les violes. Del disseny final d'aquest tema –una caiguda de quatre semicorxeres descendents– Mozart extraurà immediatament un tercer motiu en què violins primers i segons es contesten tot pujant en progressió ascendent, sobre un fons agitat de síncopes.

L'entrada del piano és convencional i no aporta cap sorpresa: el tema inicial és exposat dues vegades pel solista, primer a solo i després acompanyat de llargs acords de la corda. El piano aprofitarà de seguida l'humorístic disseny de la semicadència per elaborar el seu "motiu del solo" que completa el deliciós material temàtic del moviment. Cal remarcar que no existeix un vertader contrast en el caràcter dels diferents temes, ja que tots ells es mouen de manera protomozartiana dins de l'àmbit d'una graciosa indolència, d'una malenconia riallera, sense que s'arribi a establir la dialèctica tradicional entre motius heroics i lírics.

Després dels tradicionals passatges de bravura i la cadència en Mi major, comença el desenvolupament amb un nou tema exposat pel piano. És en aquesta secció on s'amaga el més interessant del moviment: un passatge tempestuós que ens condueix a la tonalitat de fa diesi menor, en el qual la música es torna sobtadament ombriva i amenaçadora, mentre el piano es deixa anar en apassionats arpegis, sobre les octaves de la mà esquerra. Però la tempesta s'aclarirà de seguida –com dicta l'actitud inicial de submissió a l'element galant amb què Mozart ha abordat l'obra– i, després d'una escala descendent del piano que conclou en l'acord de dominant de La major, reapareix sense més preparació el lluminós tema inicial que introdueix la reexposició, en la qual Mozart condensarà hàbilment tot el material de l'exposició.

L'*Andante* és el moviment més interessant i transcendent de l'obra. Altra vegada escrit en forma sonata, comença amb un tema solemne i profund, de serenitat transcendent, que Mozart ha extret de l'obertura de *La Calamità dei cuori* de Johann Christian Bach, que havia mort el primer de gener de 1782. Es tracta d'un homenatge pòstum a l'amic londinenc, de qui Mozart serva un record entranyable dels seus anys de nen prodigi i sobre les sonates del qual ha compost els seus primers